

SUMARI

Pròleg	21
Proemi	25
L'ÀMBIT GEOGRÀFIC	
La Ribera d'Ebre.	30
La Terra Alta	33
ELS DISTRICTES SENYORIALS	
CONQUESTA I SENYORIUS.	35
Els dominis dels ordes militars	42
La comanda o batllia de Miravet	45
La senyoria	45
La població	53
La comanda d'Orta	55
La senyoria	55
La població	60
La comanda d'Ascó	60
La senyoria	60
La població	67
La baronia d'Entença	69
La senyoria	69
La població	77
La baronia de Flix i la Palma	80
La senyoria	80
La població	88
LA SITUACIÓ DE FRONTERA	90
Els furs de Saragossa o d'Aragó	100
La comanda d'Ascó	101

La comanda d'Orta	101
La comanda de Miravet	102
El repoblament templer	106
Les comandes d'Orta i de Miravet	110
Les comandes d'Ascó i de Riba-roja	114
Els límits entre Aragó i Catalunya	115
El dret propi, definidor del territori	117
La comanda d'Orta	119
Les comandes de Miravet i d'Ascó	128

EL DRET

UNES CONSIDERACIONS SOBRE EL DRET GENERAL DEL PRINCIPAT	138
Les fonts del dret territorial	138
El «Liber iudiciorum» i els Usatges de Barcelona	138
El dret del rei i el del regne	145
El dret comú	147
El dret general enfront dels drets municipals	157

ELS ORDENAMENTS PROPIS DELS DIFERENTS DOMINIS

JURISDICCIONALS	162
Els dominis de l'orde del Temple i de l'Hospital	170
El dret de Lleida als dominis templers	171
La comanda d'Orta	171
La batllia de Miravet	172
La comanda d'Ascó	173
La comanda de Vilalba	174
Els diferents codis locals	178
La comanda d'Orta	178
La batllia de Miravet	183
La comanda d'Ascó	194
Concordances dels textos d'Orta, Miravet i la Torre de l'Espanyol amb els Costums de Lleida i els Usatges de Barcelona	200
Equivalències entre les cartes de Benissanet, d'Ascó i de Miravet i els costums de la batllia	206
Influència del dret de Tortosa	212
Les baronies laiques	220
La baronia d'Entença	220
La baronia de Flix i la Palma	224
Els usos i costums de Flix	224
La confirmació del dret propi	227
Influència del dret de Lleida	228

EL DECRET DE NOVA PLANTA (1716)	229
Context general	229
La Nova Planta i el règim senyorial	233
En l'ordre públic.	234
El dret privat	245

ELS COL·LECTIUS JUEUS I SARRAÏNS

ELS JUEUS	247
El seu ordenament jurídic	248
El dret propi	248
Vigència de la llei hebraica	249
Les disposicions canòniques sobre els jueus	251
El regne i els jueus.	257
Els segles XIII i XIV	260
El segle XV	267
Els jueus de Tortosa: la carta de franqueses (1149) i els costums de la ciutat (1277/1279)	269
La carta de franqueses de 1149	269
Els costums de Tortosa	271
L'aljama jueva i l'administració de justícia	276
L'aljama jueva.	277
L'organització i la tributació de l'aljama.	280
L'administració de justícia	282
Garanties judicials a favor dels jueus en qüestions amb cristians.	285
El procés de conversió dels jueus	286
Les polèmiques judeocristianes	287
Els jueus conversos	289
Els jueus i la usura.	290
La legislació sobre la «usura»	291
Els jueus prestamistes de la Corona	293
Els jueus de la nostra zona	294
ELS SARRAÏNS	299
El seu ordenament jurídic	299
La carta de seguretat de Ramon Berenguer IV	300
La carta de Tudela i la supletorietat de les cartes de Saragossa i de Tortosa.	302
Confirmació de la carta comtal i vigència de la sunna	306
El llibre de la «çuna e xara» dels sarraïns valencians	308
El dret general del Principat.	310
Els Usatges de Barcelona.	310
El dret de corts	311

El dret canònic	312
Altres disposicions del monarca	314
Les càrregues dels sarraïns	315
La batllia de Miravet	315
La comanda d'Ascó	320
La baronia de Flix i la Palma	322
La baronia d'Entença	327
Relació comparada dels drets dominicals que satisfan els sarraïns	330
Les aljames sarraïnes i l'administració de justícia	331
L'aljama i la universitat	332
L'organització i la tributació de l'aljama.	336
L'administració de justícia	342
La població sarraïna i el seu procés de conversió	345
ELS «CRISTIANS NOUS» O «MORISCOS»	347
Les comandes hospitaleres	349
La batllia de Miravet	349
La comanda d'Ascó	352
La comanda de Vilalba	356
Les baronies laiques	356
La baronia de Flix	356
La baronia d'Entença.	356
LES COMUNITATS CRISTIANES: SENYORIUS I MUNICIPIS	
LES FONTS DOCUMENTALS	359
Les donacions comtals.	359
Donació de districtes territorials	359
Altres donacions particulars	361
Les cartes de poblament	361
Les cartes reials	362
Les cartes senyoriales del segle XII al XIV.	362
Les cartes de l'orde de l'Hospital del segle XVII	363
Contractes d'establiment i de concessió de serveis	363
Establiments agraris	363
Concessió de serveis	365
Altra documentació diversa	367
Els capbreus i altres actes senyoriales.	368
Actes d'homenatge als dominis hospitalers	368
Els capbreus	368
Actes de presa de possessió	369

ELS SENYORS I LA POBLACIÓ CRISTIANA	369
La senyoria reial	371
Les cartes de poblament reials	371
Donacions particulars	378
Els drets de Ramon de Montcada	384
Les senyories baronials	387
Els senyoriis alodials i feudals o alodiofeudals	388
Els senyoriis del segle XII	394
Característiques de les cessions comtals	394
L'especial relació amb l'orde del Temple	397
Altres aspectes diferenciadors	399
Els senyoriis dels segles XIII i XIV	402
La cessió de la jurisdicció	409
La potestat del monarca	415
La perpetuïtat i la disponibilitat de les baronies	425
La intervenció dels vassalls	439
Castlanies i subinfeudaments	441
Castlans i subfeudataris	442
Caràcter patrimonial i transmissible dels subfeus i castlanies	450
Els instituts i persones privilegiades	451
Algunes consideracions sobre els aloers	461
L'establiment de la població cristiana	462
Concessió i formulació dels documents	466
L'establiment	474
Consideracions sobre l'emfiteusi	476
L'establiment a la nostra zona	481
Els senyors i els vassalls	495
El domini reial	495
El domini baronial	497
Els censos	501
Els delmes i primícies	524
Sobre el seu origen, regulació canònica i caràcter secular	525
Els delmes i primícies que se satisfan	532
La distribució dels delmes i primícies	539
La recaptació	542
Els drets per a la ramaderia	545
Els serveis comunitaris i el seu monopoli senyorial	547
Els forns	551
Els molins	557
El servei de barca	564
La carnisseria	568
La ferreria	571

Les tavernes o «botigues» de venda, els hostals, la fleca, els graners i establiments similars.	573
Els serveis de pesos i mesures i de corredoria	576
Les xarxes d'abastament d'aigua i de regadiu (aqüeductes, fonts, basses i pous)	592
Mercats, fires i llotges	595
L'escrivania	599
Les eres i els pous de glaç	616
Altres càrregues econòmiques	617
Els drets d'«intrata»	617
Els drets de lleuda i peatge	619
La «mesada» del vi	623
El dret del morabatí o del monedatge	624
El « <i>ius capelli</i> »	626
Les esglésies parroquials i el clergat	626
Els emprius i altres reserves dominicals senyorials	654
Els emprius	656
Els béns privatis de la senyoria	669
La recaptació de les rendes senyorials	679
La gestió recaptadora	679
Sistemes especials de recaptació	683
Altres aspectes de la recaptació	687
L'arrendament de serveis i béns senyorials	691
Altres drets i càrregues dominicals	701
El deure de treballar, conservar i millorar els immobles establerts	702
Deures sobre l'explotació de les terres	706
La disponibilitat dels béns cedits i els drets senyo- rials de fadiga i lluíisme	709
La lliure disposició	710
Límits a la lliure disposició	711
El dret senyorial de fadiga	715
El lluíisme	722
Les prerrogatives senyorials jurisdiccionals	726
La subjecció dels vassalls	728
Deure de fidelitat i de prestació d'homenatge	729
El deure del vassall de no elegir nou senyor	741
Les relacions de «solidantia».	742
Les obligacions i prestacions personals	748
El deure de residència	748
El deure de fermar dret	754
Prestacions personals dels vassalls en obres i tre- balls	757
Els serveis d'exèrcit, host i cavalcada.	761
El deure de capbrevar els béns i censos	765

Altres drets senyorials	767
El dret de firma	767
Els drets d'empara i de comís	769
El dret senyorial de forçar els vassalls	772
Els mals usos	773
L'ORGANITZACIÓ SENYORIAL	776
Els oficials senyorials	777
El lloctinent del senyor	778
El procurador general del senyoriu	780
El batlle senyorial i el seu lloctinent	788
El batlle general de Flix	810
Els escrivans i els corredors	814
Els oficials judicials	823
Jutge d'«apells»	823
L'assessor	824
El procurador fiscal o «fisco»	826
El saig o nunci	826
El «bochi» o «berdugo»	831
Els carcellers o manlevadors	831
El control i la fiscalització dels oficials senyorials	832
Els greuges del governador i el batlle com a agents governatius	832
Les visites senyorials	833
El «judici de taula» o de «purgar taula»	835
EL MUNICIPI	845
La vila i el terme	845
El municipi fins al decret de Nova Planta (1716)	847
La universitat	847
El govern de la comunitat	856
L'assemblea dels homes del lloc o dels caps de casa	858
El Consell General	863
El Consell Secret i Ordinari	871
Els jurats	875
El mostassaf	886
El plegador del comú i el clavari	892
Altres oficials municipals	896
L'escrivà	896
Els vinyògols i els veladers	897
El missatger	898
Els tastadors de vi i l'encarregat de «cridar les coses»	899
El funcionament dels òrgans de la universitat	900

Les ordinacions i la potestat sancionadora del municipi	905
Prestacions assistencials de la universitat	917
El finançament de la universitat	920
Les contribucions dels veïns	921
Les talles o sises	923
L'ajornament dels deutes	928
Els censals	928
Convenis per finançar els deutes: els arbitris	932
Els comptes de la universitat	943
Els sistemes de control senyorial sobre la universitat	944
La «Unió» de les universitats	945
El municipi a partir de 1716	948
Els nous càrrecs municipals	949
Els regidors	949
El procurador síndic	961
El diputat del Comú i el síndic personer	962
El mostassaf	965
Els òrgans col·legials	965
La "Junta de Propios y Arbitrios"	966
L'Ajuntament	968
La "Junta de Vecinos"	972
Les reunions i el sistema de votació	973
Els oficials municipals	974
L'organització econòmica	975
El pressupost municipal	975
Els béns i els ingressos municipals	976
Les despeses	977
Els comptes pressupostaris	979
La fiscalització econòmica	982
El finançament municipal, els tributs i el crèdit	983
Els censals	984
La reglamentació dels arbitris	988
L'arrendament de serveis	992
Els béns propis i la seva disponibilitat	1007
Els senyors i els nous càrrecs municipals	1009
LA JUSTÍCIA SENYORIAL	1013
Fins al decret de Nova Planta	1014
L'administració de justícia	1017
La justícia senyorial i la reial	1017
La tutela judicial	1023
L'organització judicial	1025
La jurisdicció ordinària local	1025
El batlle i la Cort	1026

El judici dels prohoms.	1030
La instància judicial del senyor.	1051
L'avinença amistosa i el judici arbitral	1053
La jurisdicció dels mostassafs	1057
La jurisdicció especial de la senyoria.	1058
El procediment judicial	1061
Les formalitats	1061
La tramitació del procés	1063
L'exigència de prova	1068
La confessió del demandat o denunciat	1068
La prova testifical	1070
La documental	1075
El jurament	1076
La defensa i la representació processals	1078
Els advocats	1078
Els procuradors	1079
Les garanties processals	1081
La fermança judicial	1081
La presó	1087
L'embargament o «emparament»	1091
Mitjans coactius	1092
El turment i les ordalies	1092
El tancament de portes	1095
Altres aspectes de l'ordenament processal civil i cri-	
minal.	1096
La reclamació de deutes	1097
La protecció de la possessió dels béns	1104
L'ordenament i el procés penal i criminal	1106
Les penes	1106
Fets no tipificats i penes no escrites	1117
Altres qüestions relatives al procés criminal	1120
Les despeses i els drets judicials	1124
Les execucions judicials	1133
L'administració de justícia segons la Nova Planta (1716)	1134
CONCLUSIONS	1143
APÈNDIXS	1159
FONTS I BIBLIOGRAFIA	1195